

Θεοσοφία: Η μήτρα του νεωτέρου θρησκευτικού συγκρητισμού (Πρωτ. Βασίλειος Γεωργόπουλος, Λέκτωρ Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.)

Date : Αυγούστου 9, 2013

Ο νεότερος θρησκευτικός συγκρητισμός είναι ένα από τα πλέον επικίνδυνα φαινόμενα της εποχής μας. Κυρίαρχο σύνθημά του είναι ο γνωστός ισχυρισμός, ότι όλες οι θρησκείες του κόσμου οδηγούν στον ίδιο Θεό, ασχέτως με το πώς ο καθένας τον ονομάζει ή τον λατρεύει¹.

Αν αναζητήσουμε όμως την ιστορική αφετηρία αυτού του συνθήματος στα νεότερα χρόνια τότε χωρίς δυσκολία θα διαπιστώσουμε, ότι καλλιεργήθηκε και προήλθε από το αποκρυφιστικό σύστημα της [Θεοσοφίας](#), στο οποίο ο συγκρητισμός αποτελεί ένα από τα βασικότερα γνωρίσματά της, που έχει ταυτοχρόνως αποκρυφιστικό υπόβαθρο².

Ας δούμε κάποιες χαρακτηριστικές και αντιπροσωπευτικές μαρτυρίες από το χώρο της Θεοσοφίας, που σχετίζονται άμεσα με το πυρήνα του φαινομένου, που ονομάζουμε θρησκευτικό συγκρητισμό.

i)
Ο θεοσοφιστής Th. Pascal στο έργο του το Αλφαβητάρι της Θεοσοφίας, που εκλαϊκεύει το θεωρητικό μέρος του αποκρυφιστικού συστήματος της Θεοσοφίας ως προς τις βασικές του παραδοχές, ομιλεί σαφώς για «την πνευματική ενότητα πασών των θρησκειών»³. Αντίστοιχες απόψεις εκφράζει και ο Γάλλος θεοσοφιστής Albert de Rounourville στον πρόλογό του στο βιβλίο της Έλενας Μπλαβάτσκι «Εις την Χώραν των Γαλάζιων Βουνών»⁴.

ii)
Η ίδια η Έλενα Μπλαβάτσκι στο κλασικό έργο της «Το Κλειδί της Θεοσοφίας», αφού χαρακτηρίσει π.χ. τον Χριστό και το Βούδδα θερμούς φιλόανθρωπους, μεταρρυθμιστές και αλτρουϊστές, θα υποστηρίξει ότι: «Και το βουδδικό και το χριστιανικό ευαγγέλιο κηρύχθηκαν με τον ίδιο σκοπό»⁵.

iii)
Στα ίδια πλαίσια, ο θρησκευτικός συγκρητισμός εκφράζεται κατά τρόπο απροκάλυπτο και από την Annie Besant, τη δεύτερη πρόεδρο της Θεοσοφικής

Εταιρείας, που υποστήριζε ότι: «Είτε προσεύχεται τις εις τον Βούδδα, τον Βισνού, τον Χριστόν, τον Πατέρα, δεν υπάρχει κατ' ουσίαν διαφορά»⁶.

iv)

Στην ίδια αυτή γραμμή κινείται ακριβώς και ο ελληνικός θεοσοφικός χώρος. Έτσι βλέπουμε Έλληνας θεοσοφιστής να αναφέρει ότι η Θεοσοφία: «Ευρίσκει ότι εις την βάσιν των, την ουσίαν των, όλαι αι θρησκείαι κρύπτουσι την αυτήν αλήθειαν, παρουσιαζομένην υπό διαφόρους μορφάς, αναλόγως της εποχής και του λαού προς ου αποτείνονται»⁷.

v)

Πιο απροκάλυπτα ο θρησκευτικός συγκρητισμός, όπως τον εκπροσωπεί η Θεοσοφία, εκφράζεται από ένα θεωρητικό του ελληνικού χώρου, που τονίζει σαφώς ότι: «Η Θεοσοφία δεν είναι θρησκεία, διότι είναι σύνθεση των θρησκειών. Διότι είναι η εσωτερική ζωή κάθε θρησκείας»⁸.

vi)

Το ίδιο ξεκάθαρα, ο θρησκευτικός συγκρητισμός, ομολογείται ως κεφάλαιο της θεοσοφικής πίστης και από την "Ενωμένη Ομάδα Θεοσόφων". Σε έντυπο της οργάνωσης διαβάζουμε τα εξής αποκαλυπτικά: «Δεν είναι παράξενο ότι όλοι οι μεγάλοι θρησκευτικοί δάσκαλοι εποχών, που τις χωρίζει μεγάλη χρονική απόσταση δίδαξαν την ίδια διδασκαλία; Για παράδειγμα, η διδασκαλία του Βούδδα δεν διαφέρει στο ελάχιστο από τη διδασκαλία του Ιησού. Ούτε διαφέρουν οι διδασκαλίες αυτών των δύο από τις διδασκαλίες εκείνων, που προηγήθηκαν αυτών»⁹.

Ολοκληρώνοντας

τη μικρή αυτή αναφορά μας στο θρησκευτικό συγκρητισμό, έτσι όπως αυτός εκπροσωπείται από το αποκρυφιστικό σύστημα της Θεοσοφίας, αν θα θέλαμε να αξιολογήσουμε από ορθοδόξου πλευράς τις παραπάνω θεοσοφικές θέσεις, τότε θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε ότι βρισκόμαστε μπροστά σε μία σύγχρονη εκδοχή αυτού που ο απ. Παύλος ονόμαζε «βεβήλους και γραώδεις μύθους» (Α' Τιμ. 4, 7).

1.

Βλ. J. Aagaard, Synkretismus, στο ÖL, στ. 1133. Πρβλ. Κ. Σκουτέρη, Ορθοδοξία και σύγχρονος θρησκευτικός Συγκρητισμός, 1997, σσ. 9-10.

2. Βλ. J. Aagaard, Moderne religiöse Bewegungen, στο ÖL, στ. 828-829.

3. Βλ. Th. Pascal, Το Α.Β.Γ. της Θεοσοφίας, 1925, σ. 19.

4. Βλ. H.P. Blavatsky, Εις την Χώραν των Γαλάζιων Βουνών, 1930, σσ. 8-9.

5. Βλ. Περ. Ιλισός, Επιλογή τριετίας 1959-1961, σ. 77.

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

6. Βλ. Annie Besant, Τα επτά στοιχεία του ανθρώπου, σ. 58.
7. Βλ. Π. Χατζηπέτρος, Θεοσοφία, Μ.Ε.Ε. 12 (1930), σ. 530.
8. Βλ. Κ. Μελισσαρόπουλου, Εισαγωγή στη Θεοσοφία, 1966, σ. 10.
9. Βλ. Ενωμένη Ομάδα Θεοσόφων, Πρακτική Θεοσοφία, 2004, σ. 6.

(Πηγή: *impantokratoros.gr*)